

Tomasz Ćwiertniak

STRESZCZENIE

rozprawy doktorskiej pt. Tomizm egzystencjalny Mieczysława A. Krąpca a tomizm konsekwentny Mieczysława Gogacza. Analiza porównawcza.

Promotor w rozprawie doktorskiej: prof. Ign. dr hab. Piotr Świercz

Tematem pracy jest porównanie ujęć zaproponowanych przez dwóch czołowych polskich przedstawicieli tomizmu egzystencjalnego: Mieczysława Alberta Krąpca (głównego przedstawiciela filozoficznej Szkoły Lubelskiej) i Mieczysława Gogacza (inicjatora odmiany tomizmu egzystencjalnego określanej mianem tomizmu konsekwentnego). Obaj uczeni w swoich pracach dążyli do opracowania – w oparciu o egzystencjalne rozumienie bytu – węzłowych zagadnień filozoficznych z zakresu metafizyki, teorii poznania i antropologii filozoficznej.

Jak dotąd w literaturze nie dokonano porównawczej analizy ujęć zaproponowanych przez M.A. Krąpca i M. Gogacza. W tej perspektywie skonfrontowanie dorobku obu autorów wydaje się być szczególnie interesujące i zarazem otwierające pole do wielu wartościowych odkryć.

Należy zatem wskazać na szereg obszarów, w obrębie których konieczne jest porównanie ujęć zaprezentowanych przez obu autorów. W przypadku metafizyki i teorii poznania na plan pierwszy wysuwają się takie zagadnienia, jak: kwestia punktu wyjścia poznania, rozumienie metafizyki, jej przedmiotu formalnego i metody badawczej, zagadnienie transcendentaliów, struktury bytu, wewnętrznych i zewnętrznych przyczyn bytu i wreszcie problematyka Absolutu (Boga) w filozofii. W filozofii człowieka wskazać należy wskazać m.in. na: rozumienie człowieka jako bytu osobowego, problem struktury bytowej człowieka, filozoficzne rozumienie ciała i duszy, a także na zagadnienie relacji osobowych i życia wspólnotowego.

Podstawą pracy jest krytyczna analiza tekstów źródłowych, jak też literatury sekundarnej. Umożliwia ona w pierwszej kolejności identyfikację i prezentację ujęć obu autorów, nade wszystko w zakresie metafizyki (bazowej dyscypliny filozoficznej), jak też w obszarze antropologii filozoficznej i teorii poznania. Prezentacja stanowisk Krąpca i Gogacza, pozbawiona zasadniczo elementów krytycznych i polemicznych, stanowi wstęp do kroku następnego, jakim jest analiza porównawcza sposobu ujmowania poszczególnych zagadnień

przez obu autorów. Pozwala to na ustalenie punktów wspólnych i rozbieżności, jak też pozwala dostrzec główne trudności i aporie, jakie wiążą się z propozycjami obu uczonych. W ostatniej fazie zaś możliwe staje się zarysowanie perspektyw dalszych badań, umożliwiających przezwyciężenie dostrzeżonych trudności i aporii.

Pierwszy rozdział pracy, mający charakter wprowadzający, ukazuje dzieje tomizmu, akcentując zmiany, jakie na przestrzeni dziejów następowały w rozumieniu istnienia (*esse*) i jego roli w bycie. Umożliwia on zrozumienie roli, jaką odegrał nurt tomizmu egzystencjalnego w odkrywaniu autentycznego oblicza filozofii Tomasza z Akwinu.

Rozdział drugi to prezentacja węzłowych zagadnień składających się na filozoficzny dorobek M.A. Krąpca, zwłaszcza w zakresie metafizyki i antropologii filozoficznej. Analogiczna sytuacja zachodzi w rozdziale trzecim, gdzie zaprezentowane zostają główne tezy tomizmu konsekwentnego M. Gogacza.

Kolejne dwa rozdziały poświęcone są już bezpośrednio analizie porównawczej ujęć obu autorów. Ze względu na obszerność poruszanych zagadnień, analiza ta została rozdzielona pomiędzy dwa rozdziały. W rozdziale czwartym dokonano zestawienia sposobu, w jaki obaj uczeni rozwiązują poszczególne kluczowe zagadnienia z zakresu metafizyki i teorii poznania. Natomiast w rozdziale piątym dokonano analizy porównawczej w dziedzinie filozofii Boga i antropologii filozoficznej. Rozprawę wieńczy zakończenie, gdzie wskazano najważniejsze osiągnięcia i oryginalne rozwiązania obu autorów, jak również zarysowano kierunki i perspektywy dalszych badań.

Słowa kluczowe: Mieczysław Albert Krąpiec, Mieczysław Gogacz, Tomasz z Akwinu, tomizm, filozofia, metafizyka